

İŞLETMELERİN, ÖNLİSANS MUHASEBE BÖLÜMÜ MEZUNLARINDAN BEKLENTİLERİ VE ANKARA ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ'NDE BİR ARAŞTIRMA

Yrd. Doç. Dr. Ayşe Nilgün ERTUĞRUL*

ÖZ

Bu çalışmanın ana amacı, organize sanayi bölgesi işletmeleri gibi küçük kapsamlı işletmelerin meslek yüksek okulu işletme ve muhasebe alanı mezun ve öğrencilerinden beklentilerini tespit etmek ve beklentiler ile eğitimlerin örtüşme oran ve yönünü belirlemektir. Bu amaçla, Ankara Organize Sanayi Bölgesi'nde gıda sektöründe yer alan firmalardaki muhasebe sorumluları, yöneticiler ve işletme sahiplerine yönelik olarak anket soruları hazırlanmış ve 68 yanıt alınmıştır. Hipotezler oluşturularak, frekans ve korelasyon analizleri SPSS paket programı aracılığıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, muhasebeci, muhasebe eğitimi

JEL Sınıflandırması: M 40, M41, I21

EXPECTATIONS OF THE BUSINESS ENTERPRISES FROM UNDERGRADUATES OF ACCOUNTING DEPARTMENT ASSOCIATE DEGREE AND A RESEARCH IN ANKARA ORGANIZED INDUSTRY ZONE

ABSTRACT

The primary aim of this study is for the small-sized enterprises like organized industrial zone enterprises to identify the expectations of the graduate students of business management and accounting at Vocational School of Higher Education and to specify the relation and aspect of the correspondence of their education and expectation. For this purpose, questionnaires were prepared for the accounting supervisors, managers and employers found at the food sector of Ankara Organized Industrial Zone and 68 responses were received to the questionnaire. By developing hypotheses, frequency and correlation analyses were done by means of SPSS packaged software.

Key words: Accounting, Accountant, Accounting Education

JEL Classification: M 40, M41, I21

1. GİRİŞ

Bilindiği gibi, ihtiyaçları karşılamak için mal/hizmet üreten ya da satan; tabiat, sermaye, emek, müteşebbis (ve teknoloji) faktörlerinin bir araya gelmesiyle oluşan iktisadi birimlere işletme denir. Bu tanım, işletme alan yazınında genel kabul görmüş tanımlardan biridir. Ancak zaman içinde bu faktörlerden “emek” faktöründe gelişme ve değişme olmuş, kapsamı genişlemiştir. Bu iki yönden incelenebilir: Bunlardan birisi, teknoloji sayesinde işçi ya da ustabaşı olarak adlandırılan birincil emek

*Ufuk Üniversitesi, Meslek Yüksek Okulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü, anertugrul@gmail.com

faktörünün teknolojik gelişmelere bağlı olarak ürünle bire bir ilişkisinin zaman içinde azalmış olmasıdır. Bir diğeri ise ürünü yapan, şekillendiren, bire bir satışını yapan elemanların yanı sıra “beyin gücü”nü kullanarak ürün maliyetine dahil olan çalışanların sayısının gün geçtikçe artmış olmasıdır. Öyleyse zaman içinde beklentiler gelişmiş ve fiziksel gücün yanı sıra çalışanlardan beyin gücünü de kullanabilme yeteneği beklenir olmuştur. Ayrıca bu iki kategoriye ek olarak, çalışanların yönetildiği ve ücretlerinin finanse edildiği, ürünlerin üretim, satış, tedarik bütçelerinin hazırlandığı, pazarlama ve satın almaların organize edildiği birimlerde, konun ehli kişilerin çalışması önem kazanmıştır. Genel yönetim birimi denilen bu birimlerde, yöneticilerle birlikte ara eleman ihtiyacı da zaman içinde artmıştır. Bu noktada ara elemanın kalifiye olması önem kazanacaktır.

Meslek Yüksek Okullarının Türkiye’deki üniversite eğitim kurumları içindeki önemi, kalifiye ara eleman yetiştirme anlamındadır.

2547 sayılı YÖK Kanunu (R.G. 6/11/1981), Meslek Yüksekokulu’nu, “belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan dört yarıyılık eğitim/öğretim sürdüren bir yükseköğretim kurumu” olarak tanımlamaktadır. Buna göre, meslek yüksek okulunun ana amacı kurumlar için ara insan gücü yetiştirmektir. Ancak bilinmektedir ki, meslek yüksek okulları, öğrencilerin belirli bir kısmı tarafından dört yıllık lisans eğitimi veren ilgili bir alana dikey geçiş basamağı olarak görülmektedir. Bu durum, nitelikli ara eleman yetiştirme amacının ne denli yerine getirildiğini tartışmalı hale getirmektedir. Meslek yüksek okulları, teknik eğitim verenlerden ve sosyal/ekonomik eğitim verenlerden oluşmaktadır. Meslek yüksek okulların sosyal bölümlerinden mezun olanlar, meslek elemanı olarak adlandırılır. Genel yönetim birimlerinde çalışacak olan ara elemanlar, sosyal/ekonomik alan mezunlarından oluşmaktadır.

İşletme alan yazınından bilindiği gibi, işletme fonksiyonları, yönetim, üretim, pazarlama, personel, finansman, muhasebe, araştırma-geliştirme, halkla ilişkilerdir. (Ertürk, 1998) .İşte bu fonksiyonları gerçekleştirenler, alan uzmanları, amirler ve yöneticiler dışındaki çalışanlar olan ara elemanlardan oluşmaktadır.

Muhasebe fonksiyonu, işletmeler için belkemiği konumundadır. İşletmenin diğer fonksiyonlarının sürdürebilirliğinin, işletme varlık ve kaynaklarına dayalı olması, bu fonksiyonun önemini artırmaktadır. Bunu yerine getirecek elemanların da beklentileri karşılayan yetkinlikte olması istenecektir.

Muhasebe departmanının kendi üzerine düşen işlevlerini yerine getirebilmesi için muhasebe çalışanlarının muhasebe ve ilgili konularda iyi bir eğitim almış olması gerekli olmaktadır.(Karasioğlu ve Duman,2011: 167) İyi bir eğitimin yanında, muhasebeyi algılama, kavrama ve uygulama yeteneklerinin de gelişmiş olması gerekliliğinden sözedilmelidir.

Muhasebe temel bilgisi, öğretim üyelerince yetkinlik düzeyleri tartışılmaksızın, ancak öğrencinin algı kapasitesine bağlı olarak öğrencilere kazandırılan bilgidir. Bir muhasebe elemanının, muhasebe temel bilgisinin yanı sıra taşıması gereken özelliklerden birisi de çözümleyici bakış açısidir. Bu özellik sayesinde, meslek çalışanı, belgeleri hatalı kaydetmekten kaçınabilecektir. Şöyle ki,

çözümleme yeteneğine sahip meslek çalışanı kaydetmesi gereken muhasebe belgesinin gerekli ve yeterli şekil şartlarına haiz olup olmadığı konusunda, hileli ya da yanlış veri taşıyıp taşımadığı konusunda v.b., yorumlayıcı bakış açısını kullanabilecektir. Muhasebe eğitimi, çalıştıkları çevresel koşullar içindeki sorunları bularak analiz edebilme becerisinin kazandırılması noktasında önem arz etmektedir.(Tokay ve Diğerleri, 2010:286)

Muhasebe çalışanından beklenen diğer bir özellik ise, dürüstlük ve etik değerlerdir. Bu noktada kurumsal sosyal sorumluluk bilincine sahip çalışanların önemi vurgulanmalıdır. Söz konusu etik bilincinin ise, eğitim kurumlarınca verilebilmesi sağlanmalıdır. Kurumsal sosyal sorumluluğun temelinde ise paydaş grupları yer almaktadır. İşletmelerin rakamlardan ibaret olmadığı, bunun yanında kaliteli ürün/hizmet- üretme ya da pazarlama konularına odaklanmaları gerektiği aynı zamanda müşterilerin, ortakların, borç verenlerin durumunu da göz önünde tutmaları gerektiği bilinmektedir. Nitekim işletmelerin çalışanları olma noktasında meslek yüksek okulu öğrencilerinin de bu doğrultuda eğitilerek piyasaya dahil edilmeleri gerekli hale gelmiştir. Muhasebe meslek mensubu ile birlikte bir muhasebe elemanından da, kendi çıkarı ya da yönetimin, işverenin çıkarına yönelik hile yapmaması, kişi ya da kişilerin çıkarlarını değil, genel toplum düzeni ve hukuk kurallarına uygun davranması beklenir. Elbette hukuk kurallarına uygun davranmayan elemanlar ya da meslek mensupları bunun sonucuna işveren/yöneticiler ile birlikte katlanmak zorunda kalacaklardır. Bu doğrultuda, bir muhasebe meslek yüksek okulu öğrencisine temel hukuk bilgisinin yeterli derecede verilmesi, hem kendi haklarını gözetebilmesi hem de toplum düzenine aykırı iş ya da işlem yapmaması adına önem teşkil etmektedir.

Kaliteli bir muhasebe süreci, muhasebenin temel unsurlarından muhasebecinin ve muhasebe bilgi sistemi teknolojisinin kalitesinin artırılması ile mümkün olacaktır. (Kalmış ve Yılmaz, 2004: 3)Kalite, beklenen çıktıya ulaşabilme yeteneğini ifade etmektedir. Muhasebe girdilerin çıktılarının ve sürecin olduğu bir sistemdir. Dolayısıyla belgelerden oluşan girdilerin hukuk kurallarına uygun, doğru, güvenilir, anlaşılır ve yararlı muhasebe çıktılarına (raporlar ve analizler), süreçlerin de (kayıtlar ve sınıflamalar) kaliteli olması istenecektir. Öyleyse, bu süreçlerde bizzat görevli elemanların yeterlilik düzeyleri önem arz edecektir.

Bu doğrultuda muhasebe meslek yüksek okulları toplumun ve işyerlerinin ihtiyacı olan yetişmiş insan gücüne yanıt verme amacını taşımaktadır.(Gençoğlu ve İşseveroğlu, 2010: 29)

Muhasebe çalışanının işletmenin yasalar karşısındaki durumunu bilmesi gerekir ki bunlardan en önemlisi olan devlete ödenecek olan verginin hesaplanmasında dikkatli ve özenli davranması beklenir. Muhasebeci bu sayede işletmenin ve dolayısıyla genel ekonominin de çıkarlarını gözetmiş olacaktır. (Demir, 2013: 231)

Meslek yüksek okulları, fakültelerin öğrenciye akademik bilgi tabanı oluşturma hedefine karşın piyasanın ihtiyacı olan elemanları kısa sürede eğiterek işyerlerine kazandırma amacı gütmektedir.

TDK'ya göre meslek, "Belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş

iştir.” Açıklamak gerekirse meslek aynı zamanda, belirli bir olgunluğa erişmiş kişilerin, hayatını idame ettirecek ve diğer ihtiyaçlarını karşılayacak maddi kazancı elde etmek için yaptığı, kurallı ve belirli bir eğitim sonucu edinilen bilgi ve becerilere dayalı faaliyetler olarak da tanımlanabilir. (Sarıkaya ve Khorshid,2009: 394; Yanikkerem ve Diğerleri, 2004)

Bir bilgi ve beceri aktarma işi olarak ifade edilebilecek olan eğitim, esasında öğretimi de içine alan geniş kapsamlı bir kavramdır. Teknolojinin, iş çeşitliliğinin, işverenlerin ve insan kaynağı bakış açısının gün geçtikçe değişmesiyle eğitimin, özellikle de mesleki eğitimin kapsamı giderek genişlemektedir. Bu noktada bilgi aktarımının yanı sıra iş ortamında davranış, iletişim, genel geçer kurallar, mevzuat v.b. aktarımların da öğrenciye yapılması gerektiği söylenebilir. Diğer taraftan, üniversite öğretim elemanlarının da gelişen teknolojiyi göz ardı etmeden ders içeriklerini hazırlamaları gerektiği anlaşılabilmektedir.

Tüm muhasebe literatürünün tartışmasız olarak muhasebeyi, finansal nitelikli bilgileri, kaydeden sınıflayan özetleyen raporlayan ve analiz eden bir bilgi sistemi olarak kabul ettiği bilinmektedir. O halde muhasebe elemanının tüm bu işlemleri biliyor ya da okuyabiliyor olması beklenektir. Diğer bir ifadeyle, muhasebe çalışanınca, bir muhasebe belgesi, (fatura, irsaliye, tahsil fişi, tediye fişi v.b.) muhasebe çalışanınca okunabilmeli, yevmiye kayıtları, büyük defter kayıtlarının bu belgelerle nasıl türetildiği anlaşılabilmesi, bilanço gelir tablosu gibi raporlar anlaşılabilir olarak açıklanabilmelidir. Öyleyse muhasebe eğitiminin temelinde sistemin her basamağını iyi bilen yetkin kişilerin yetiştirilmesi bulunmalıdır. Muhasebe meslek yüksek okulu mezunu bir öğrencinin mezuniyet sonrası her ne kadar muhasebe meslek elemanı olarak adlandırılması gerekse de muhasebe meslek mensubu olmanın şartları farklıdır.

3568 sayılı “Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu” (R.G. 1989), 2008 yılında değişikliğe uğramış ve böylece muhasebe meslek mensubu olabilmek için en az lisans mezunu olma önşartı getirilmiştir. Böylece, meslek yüksek okullarının muhasebe bölümü/programlarından mezun öğrencilerin önünde ya ön muhasebe ve bunun gibi ara eleman olarak çalışma, ya da lisans tamamlayarak mesleği sürdürme seçenekleri kalmıştır. Öyleyse, söz konusu program mezunlarına “meslek elemanı” denmeli midir sorusu da karşımıza çıkmış olmaktadır.

Muhasebe eğitiminin temel amacını, muhasebe kavram, ilke ve standartlarının öğrencilere kazandırılması, katılımcı anlayışla öğrencinin bilgiyi özümsemesi, analiz ederek karar almada kullanılmasının sağlanması oluşturur.(Zaif, 2004, s.55 ve AECC, 1999: 2)

Geçmişte, muhasebeci yetiştiren pek çok ticaret okulu var olmasına karşın, muhasebecilik mesleğinin yasal olarak kabulü 1989 yılında olmuştur.(Güvemli, 2001: 673) Bu, zaman içerisinde muhasebe mesleğini icra edecek olan kişilerin nitelikleri konusunda beklentilerin artmasında büyük rol oynamıştır. Mesleği icra edecek olan asıl meslek mensuplarının değerlendirilmesi önkoşul ve sınavlara bağlanmıştır. Buna karşın, işletmelerin kendi içlerinde raporlara ulaşana kadarki muhasebe sürecini gerçekleştirecek ara elemanlara ihtiyaç duyacakları kaçınılmaz bir gerçektir. Zira meslek mensupları

paket programlar aracılığıyla veri üretmemekte verilerin sonucunda ortaya çıkan bilgilerle ilgilenmekte ve bunları değerlendirmektedirler. Böylece, muhasebe departmanlarına ara eleman yetiştirmek üzere, Meslek Yüksek Okulları Muhasebe bölümleri oluşturulmuştur. Çalışmamızın ana konusunun adı geçen okullardan mezunların istihdamının oluşturması bu sebeplerden kaynaklanmıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Muhasebe eğitimi ile ilgili son dönem alan yazını aşağıdaki gibi incelenebilir.

“Sektör Odaklı Mesleki Eğitim, Sektörün İşletmecilik Eğitiminden Beklentileri Ve Antalya Örnek Uygulaması” isimli çalışmada, Antalya ilinde faaliyet gösteren KOBİ’lerde çalışacak, muhasebe ve işletmecilik bölümü mezunlarında olması gereken özellikler araştırılmış; değişime açık ve sektör odaklı eğitim beklendiği ortaya çıkartılmıştır. Ayrıca katılımcıların, muhasebe ve işletmecilik bölümü mezunlarının eğitimlerini yetersiz buldukları sonucu ortaya çıkmıştır. (Ardahan, 2010) 2001 yılında yapılmış olan “Muhasebe Eğitiminin İşletmelerin Taleplerini Karşılama Düzeyi: Türkiye Örneği” isimli çalışma da sektör ve muhasebe eğitimi ilişkisinin desteklenmesi gerektiği sonucuna ulaşmış; ayrıca genel olarak üniversitelerde verilen derslerin yeterli olduğu belirtilse de, verilen eğitim ile işletme beklentilerinin tam olarak örtüşmediği sonucuna ulaşılmıştır. (Çürük ve Doğan, 2001) “Muhasebe Eğitiminin, Nitelikli İşgücü Yetiştirme Açısından Değerlendirilmesi” isimli çalışmada, nitelikli muhasebeci yetişmesinde önlisans, lisans ve yüksek lisans eğitiminin yeri irdelemiş, dünyadaki sektörel ve teknolojik değişmeye bağlı olarak beklentilerin ne yönde değiştiğine değinilmiştir. (Kutlu, 2010)

RelationshipsbetweenVocationalInterestsand Learning ApproachestoAdvancetheQuality of Student Learning in Accounting” (Jakling ve Natoli, 2015) (Muhasebe eğitimi öğrenci kalitesinin geliştirilmesine yönelik öğrenim yaklaşımları ve mesleki ilgi alanları arasındaki ilişkiler), adlı çalışmada, iki teorik model ele alınmıştır. Bunlardan biri mesleki ilgi alanları, diğeri de öğrenim yaklaşımlarıdır. Bu araştırma iki üniversitedeki 917 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Bu yönüyle, muhasebe müfredatına katkıda bulunulmak amaçlanmıştır.

“Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe-Finans Eğitimine Bakış Açılı ve Farkındalıkları Üzerine Bir Uygulama” isimli çalışmada, Süleyman Demirel Üniversitesi ve Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi MYO birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin muhasebe-finans eğitimine bakış açıları değerlendirilmiş ve yine MYO-sektör ilişkisine daha çok önem verilmesi gerektiği sonucuna, ayrıca, öğrenimlerin yanında kişisel ve mesleki gelişim eğitimlerinin de dahil edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. (Gençtürk ve Diğerleri, 2008)Yine bu doğrultuda bir yayın olarak, İrlanda yüksek okul öğrencilerinin muhasebecilik ve muhasebe işi yapanlar üzerine algılamalarını ölçülmüştür. (ByrneandPauline, 2005). Böylece, öğrenciler, okul, çevre ve muhasebe öğreticileri sebepleriyle ilişkili olarak, muhasebe işini tekdüze, sınırlı ve kural temelli buldukları belirlenmiştir. “Muhasebe Eğitiminde Meslek Yüksekokullarının Yeterliliği ve Tercih Edilme Sebepleri: Selçuk Üniversitesinde Bir Uygulama” adlı çalışmada, Selçuk Üniversitesi’ndeki MYO’larda yapılan anket

uygulanmasıyla, MYO öğrencilerinin bölümlerini tercih sebepleri irdelenmiştir. (Yardımcıoğlu ve Büyükşalvarcı, 2007) “İşletmelerin Önlisans Muhasebe Eğitiminden Beklentileri: İzmir’de Bir Araştırma” adlı çalışmada, İzmir ilindeki işletmelere yöneltilen anket soruları ile muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünden mezun olanlardan beklentiler ortaya konulmuştur. (Alkan, 2015) Buna göre, bilgi işlem konularında ve bilgisayar üzerinden muhasebe eğitimi konularında eksiklikler olduğu, maliyet muhasebe bilgisi beklendiği, mesleki etik bilgisi beklendiği gibi konular ortaya çıkmıştır.

3. UYGULAMA

3.1. Çalışmanın Kapsamı

Çalışma, Ankara Organize Sanayi Bölgesi Gıda alanında çalışan işletmelere (127) yönelik olarak yapılmıştır. Bu işletmelerden 18 tanesi ile iletişime geçilmeye çalışılmış fakat ulaşılamamıştır. Hedef kitle olarak, muhasebe elemanlarının istihdamından sorumlu olabilecekler arasından işletmelerin, muhasebe sorumluları veya işletme sahipleri alınmıştır. İşletmelerde anket sorularını yanıtlayan 82 işletmeden hedef kitle olanlar 68 olarak belirlenmiştir. Kalanlar değerlendirmeye alınmamıştır.

3.2. Çalışmanın Amacı

Bu çalışma, Meslek Yüksek Okulu (MYO) iki yıllık Muhasebe Bölümü mezunlarından, iş yerlerinin beklentilerini ortaya çıkartmak amacıyla yapılmıştır. Bunun için evren olarak Ankara Organize Sanayi Bölgesi’nde Gıda alanında çalışan işletmelerdeki muhasebe elemanı alımından sorumlu muhasebe sorumluları ya da işletme sahipleri seçilmiştir.

3.3. Hipotezler ve Uygulama sonuçları

Çalışmanın birinci bölümünde, beşli likert ölçeğine göre(5. Çok, 1. Hiç olmak üzere), MYO muhasebe bölümü öğrencilerinden beklentilerin ve öğrencilerin bilgi yeterliliğinin derecelerini ölçmek üzere sorular¹ yöneltilmiştir. Bu soruların güvenilirliği Cronbach's Alpha ile tespit edilmiştir. Cronbach's Alpha güven sayısının 0,7’den büyük olması istenir. Buna göre, değerlendirdiğimiz Cronbach's Alpha güvenilirlik sayısı, 0,796 olarak tespit edilmiştir. Böylece söz konusu soruların güvenilir olduğu belirlenmiştir. (Tablo:1)

¹ Sorular: 1.MYO’da verilen muhasebe eğitimi sektörün hedeflerini karşılamada ne derecede yeterlidir? 2.MYO’da muhasebe eğitiminde verilen bilgiler ne derecede yeterlidir? 3.MYO öğrencilerinin muhasebe yetkinliği ne derecede yeterlidir? 4.MYO muhasebe eğitimi ile işletme beklentileri ne derecede uyumludur? 5.MYO muhasebe stajyerlerinin kurumunuza ne derecede faydası oldu? 6. MYO’da verilen muhasebe eğitimleri yanında ek eğitimlere ne derecede ihtiyaç vardır? 7.MYO muhasebe eğitimi almış mezunların ne derecede istihdam edildiğini düşünüyorsunuz? 8.MYO öğrencilerinin ekip çalışmalarına ne derecede uyum sağladığını düşünüyorsunuz? 9.MYO’da verilen yabancı dil eğitiminin ne derecede yeterli olduğunu düşünüyorsunuz? 10.MYO muhasebe alanı öğrencilerinin bilgisayar kullanmada becerileri ne derecededir?

Tablo-1:Güvenilirlik İstatistikleri

Cronbach's Alpha	Standardize edilmişsorularadaya lı Cronbach's Alpha	N (Sorusay ısı)
0,796	0,804	10

İkinci bölümde, katılımcılara 3 soru yöneltilmiştir. Bu sorular muhasebe önlisans mezunlarıyla çalışmak isteyip istemediklerine yönelik olarak sorulmuş, “evet”, “belki”, “hayır” yanıtlarından birini işaretlemeleri istenmiştir. 2 Bu bölüm için güvenilirlik Cronbach's Alpha güven sayısı: 0,769 olarak bulunmuştur. Bu sayede bu soruların güvenilir olduğu söylenebilir. (Tablo:2)

Tablo-2: Güvenilirlik İstatistikleri

Cronbach's Alpha	Standardize edilmişsorularadaya lı Cronbach's Alpha	N (Sorusay ısı)
0,769	0,772	3

3.3.1.Frekans Sonuçları

Katılımcıların,organize sanayi bölgesinden seçildiği de göz önüne alınarak öğrenim düzeyleri sorulmamış, bunun yerine işletmedeki görevleri ve görev süreleri araştırılmıştır. Böylece, 41 muhasebeci, 5 yönetici, 22 işletme sahibi katılımcı olduğu belirlenmiştir. Ayrıca görev süresi 1-5 yıl arasında olan 28 kişi, 6-10 yıl arasında olan 25 kişi, 11-15 yıl arasında olan 8 ve 15 yıldan fazla çalışan 7 kişi olduğu belirlenmiştir.

²Sorular: 1.Meslek Yüksek Okulu Muhasebe mezunlarına daha çok ihtiyaç vardır. 2.Meslek Yüksek Okulu Muhasebe mezunlarını istihdam etmeyi istiyoruz. 3.Meslek Yüksek Okulu Muhasebe öğrencilerini stajyer olarak almak istiyoruz.

Tablo-3: Muhasebe Eğitiminin Yeterliliğine İlişkin Anket Soruları Frekans Tablosu

(kişi/yüzde)	Çok	normal	orta	Az	Hiç
MYO'da verilen muhasebe eğitimi sektörün hedeflerini karşılamada ne derecede yeterlidir?	4/5,9	31/45,6	24/35,3	8/11,8	1/1,5
MYO'da muhasebe eğitiminde verilen bilgiler ne derecede yeterlidir?	6/8,8	20/29,4	36/52,9	6/8,8	-
MYO öğrencilerinin muhasebe yetkinliği ne derece yeterlidir?	4/5,9	25/36,8	32/47,1	7/10,3	
MYO muhasebe eğitimi ile işletme beklentileri ne derece uyumludur?	7/10,3	25/36,8	32/47,1	2/2,9	2/2,9
MYO muhasebe stajyerlerinin kurumunuza ne derece faydası oldu?	3/ 4,4	17/25,0	37/54,4	6/8,8	5/7,4
MYO'da verilen muhasebe eğitimleri yanında ek eğitimlere ne derecede ihtiyaç vardır?	12/17,6	22/32,4	25/36,8	8/11,8	-
MYO muhasebe eğitimi almış mezunların ne derece istihdam edildiğini düşünüyorsunuz?	2/2,9	11/16,2	35/51,5	13/19,1	7/10,3
MYO öğrencilerinin ekip çalışmalarına ne derece uyum sağladığını düşünüyorsunuz?	19/27,9	32/47,1	13/19,1	3/4,4	1/1,5
MYO'da verilen yabancı dil eğitiminin ne derece yeterli olduğunu düşünüyorsunuz?	-	5/7,4	32/47,1	24/35,3	7/10,3
MYO muhasebe alanı öğrencilerinin bilgisayar kullanmada becerileri ne derecededir?	23/33,8	20/29,4	18/26,5	7/10,3	-

MYO'da verilen muhasebe eğitimi, katılımcıların çoğunluğuna göre yeterli derecede sektör hedeflerini karşılamaktadır. Katılımcıların çoğunluğu verilen bilgilerin orta derecede yeterli olduğunu düşünmektedirler. Yine aynı şekilde muhasebe becerisinin (yetkinlik) de normal ve orta derecede yeterli olduğu belirtilmiştir. Frekans dağılımlarına göre, çoğunluğa göre, muhasebe eğitiminin beklentileri orta derecede karşıladığı düşünülmektedir. Meslek yüksek okulu muhasebe bölümü okuyan stajyerlerin orta derecede faydası olduğu çoğunluk tarafından belirtilmiştir. Ek eğitime hiç ihtiyaçları olmadığı düşünülmemekte; ihtiyaç derecelerinin, çoğunluk tarafından, normal ve orta derecede olduğu düşünülmektedir. Mezunların ise orta derecede istihdam edildiği görülmektedir. Hatta çok ve normal derecede diyenlerin azınlıkta olduğu da söylenebilir. İstihdam edilmiş olan MYO muhasebe bölümü mezunu çalışanların ise ekip çalışmalarına uyumlu oldukları gözlenmiştir.

Bilgisayar becerileri derecesi konusunda da çoğunlukla normal ve çok işaretlenmiş dolayısıyla bilgisayar becerileri yeterli görülmüştür.

Tablo-4: Muhasebe Bölümü Mezunlarının İstihdamına Yönelik Anket Yanıtlarının Frekans Tablosu

MYO Muhasebe mezunları istihdamına yönelik (kişi/yüzde)	evet	belki	hayır
Meslek Yüksek Okulu Muhasebe mezunlarına daha çok ihtiyaç vardır.	14/20,6	47/69,1	7/10,3
Meslek Yüksek Okulu Muhasebe mezunlarının öğrenimleri yeterlidir.	11/16,2	43/63,2	14/20,6
Meslek Yüksek Okulu Muhasebe mezunlarını istihdam etmeyi istiyoruz.	21/30,9	37/54,4	10/14,7
Meslek Yüksek Okulu Muhasebe öğrencilerini stajyer olarak almak istiyoruz.	28/41,2	29/42,6	11/16,2

Bu derecelendirme sorularının yanı sıra sorulan stajyer ve çalışan ihtiyacına yönelik soruların yanıtları ise şu şekilde belirtilebilir: Çoğunluk MYO Muhasebe mezunlarına belki ihtiyaç olduğu kanısında bulunmuştur. Ancak az da olsa (7 kişi) hayır diyenlerin de varlığı dikkat çekmektedir. MYO muhasebe mezunlarının öğrenimlerinin yeterli olduğunu düşünen 11 kişiye karşılık 14 kişinin yetersiz gördüğü, 43 kişinin ise belki cevabı verdiği görülmüştür. Mezun istihdamı konusundaki sorunun yanıtı ise, 21 kişi tarafından evet istihdam etmek istiyoruz şeklindeyken 10 kişinin hayır dediği görülmüştür. 37 kişi ise belki yanıtını vermiştir. Stajyer isteklerinin ise istihdam isteğinden çok olduğu (28) görülmüş ancak yine ortalama bir yanıt olan “belki” yanıtının 29 kişi tarafından işaretlendiği tespit edilmiştir.

3.3.2.Korelasyon Testi

Sorulan sorulardan yapılan çıkarımların birbiriyle ilişkisini bulmak ve yönünü tespit etmek amacıyla korelasyon testi yapılmıştır. Bunun için kullanılan korelasyon yöntemi, Pearson korelasyon olmuştur. (H: Hipotez)

Birinci aşamada, sektör hedefleriyle ve katılımcıların çalışanlarından beklentileriyle, meslek yüksek okulu öğrenci ve mezunlarının bilgi ve yetenekleriyle olan ilişkileri belirlenmiştir. (Tablo: 5)

Tablo-5:Sektör Hedef ve Beklentilerinin Mezun Bilgi ve Yetkinlikleriyle İlişkisi(Korelasyon)

	SektörHedefleri		BeklentiUyumu	
	Anlamlılık	Korelasyon	Anlamlılık	Korelasyon
bilgiyeterliliği	0,000	0,623*	0,000	0,447*
Yetkinlik	0,000	0,568*	0,000	0,482*
ekeğitimihtiyacı	0,177	0,167	0,981	-0,003
ekipçalışmauyum	0,000	0,549*	0,000	0,511*
yabancıdil	0,346	0,116	0,710	0,046
bilgisayarbecerisi	0,003	0,353*	0,003	0,361*

H: Sektör hedefleri ile myo/muhasebe mezunlarının muhasebe bilgisi yeterliliği arasında pozitif ilişki vardır.

Bu hipotezin değerlendirilmesinde kullanılan Pearsonkorelasyon sonuçlarına göre, sektör hedefleri ile ekip çalışmalarına uyum arasında anlamlı bir pozitif ilişki olduğu hipotezi, korelasyon sayısının 0,623 olmasıyla doğrulanmıştır. Buna göre, katılımcıların algılarına göre, meslek yüksek okulu muhasebe bölümü öğrencilerinin muhasebe bilgisi yeterliliği ile sektör beklentileri uyumludur.

H: Sektör hedefleri ile myo/muhasebe mezunlarının muhasebe yetkinliği arasında pozitif ilişki vardır.

Bu hipotezin değerlendirilmesinde kullanılan Pearsonkorelasyon sonuçlarına göre, sektör hedefleri ile ekip çalışmalarına uyum arasında anlamlı bir pozitif ilişki olduğu hipotezi, korelasyon sayısının 0,568 olmasıyla doğrulanmıştır. Buna göre, katılımcıların algılarına göre, meslek yüksek okulu muhasebe bölümü öğrencilerinin muhasebe bilgisi yetkinliği (becerisi) ile sektör beklentileri uyumludur.

H: Sektör hedefleri ile myo/muhasebe mezunlarının ek eğitim ihtiyacı arasında pozitif ilişki vardır.

Bu hipotezin değerlendirilmesinde kullanılan Pearsonkorelasyon sonuçlarına göre, sektör hedefleri ile ekip çalışmalarına uyum arasında anlamlı bir pozitif ilişki olduğu hipotezi, korelasyon sayısının 0,167 olmasıyla reddedilmiştir. Buna göre, katılımcıların algılarına göre, sektör beklentileri ile meslek yüksek okulu muhasebe bölümü öğrencilerinin ek eğitime ihtiyaç duydukları düşüncesi arasında ilişki yoktur.

H: Sektör hedefleri ile myo/muhasebe mezunlarının ekip çalışmalarına uyumu arasında pozitif ilişki vardır.

Bu hipotezin değerlendirilmesinde kullanılan Pearsonkorelasyon sonuçlarına göre, sektör hedefleri ile ekip çalışmalarına uyum arasında anlamlı bir pozitif ilişki olduğu hipotezi, korelasyon sayısının 0,549 olmasıyla doğrulanmıştır. Buna göre, katılımcıların algılarına göre, meslek yüksek okulu muhasebe bölümü öğrencilerinin ekip çalışmalarına uyumlu olmaları ile sektör beklentileri uyumludur.

H: Sektör hedefleri ile myo/muhasebe mezunlarının yabancı dil bilmesi arasında pozitif ilişki vardır.

Bu hipotez, Pearsonkorelasyon sayısının 0,116 bulunmasıyla reddedilmiştir. Diğer bir deyişle, katılımcıların algılarına göre, sektör hedefleri ile meslek yüksek okulu muhasebe bölümü öğrencilerinin yabancı dil bilgisi arasında hiçbir anlamlı ilişki yoktur.

H: Sektör hedefleri ile myo/muhasebe öğrenci/mezunlarının bilgisayar becerisi arasında pozitif ilişki vardır.

Bu hipotezin değerlendirilmesinde kullanılan Pearsonkorelasyon sonuçlarına göre, sektör hedefleri ile bilgisayar becerisi arasında anlamlı bir pozitif ilişki olduğu hipotezi, korelasyon sayısının 0,353 olmasıyla doğrulanmıştır. Buna göre, katılımcıların algılarına göre, meslek yüksek okulu muhasebe bölümü mezunlarının/öğrencilerinin bilgisayar becerileri ile sektör beklentileri uyumludur.

H: MYO muhasebe eğitimi ile işletme beklentileri uyumu ve myo/muhasebe mezunlarının/öğrencilerinin muhasebe bilgisi yeterliliği arasında pozitif ilişki vardır.

Bu hipotezin değerlendirilmesinde kullanılan Pearsonkorelasyon sonuçlarına göre, MYO muhasebe eğitimi ile işletme beklentileri uyumu ve myo/muhasebe mezunlarının muhasebe bilgisi yeterliliği arasında anlamlı bir pozitif ilişki olduğu hipotezi, korelasyon sayısının 0,447 olmasıyla doğrulanmıştır. Buna göre, katılımcıların algılarına göre, meslek yüksek okulu muhasebe bölümü mezunlarının/ öğrencilerinin muhasebe bilgisi yeterliliği ve muhasebe eğitiminden işletme beklentileri uyumludur.

H: MYO muhasebe eğitimi ile işletme beklentileri uyumu ve myo/muhasebe mezunlarının/öğrencilerinin muhasebe yetkinliği arasında pozitif ilişki vardır.

Bu hipotezin değerlendirilmesinde kullanılan Pearsonkorelasyon sonuçlarına göre, myo/muhasebe mezunlarının/öğrencilerinin muhasebe yetkinliği ile işletme beklentilerine uyumu arasında anlamlı bir pozitif ilişki olduğu hipotezi, korelasyon sayısının 0,482 olmasıyla doğrulanmıştır. Buna göre, katılımcıların algılarına göre, meslek yüksek okulu muhasebe bölümü öğrencilerinin ve mezunlarının muhasebe yetkinliği, işletme beklentileri ile uyumludur.

H: MYO muhasebe eğitimi ile işletme beklentileri uyumu ve myo/muhasebe mezunlarının/öğrencilerinin ek eğitim ihtiyacı arasında pozitif ilişki vardır.

Bu hipotez pearsonkorelasyon sayısının -0,003 bulunmasıyla reddedilmiştir. Diğer bir deyişle işletmelerin myo eğitimlerinden beklentileri ile ek eğitim ihtiyacı arasında negatif ya da pozitif herhangi bir ilişki yoktur.

H: MYO muhasebe eğitimi ile işletme beklentileri uyumu ve myo/muhasebe mezunlarının/öğrencilerin ekip çalışmalarına uyumu arasında pozitif ilişki vardır.

Bu hipotezin değerlendirilmesinde kullanılan Pearsonkorelasyon sonuçlarına göre, işletmelerin myo muhasebe eğitiminden beklentileri ve myo/muhasebe mezunlarının/öğrencilerinin ekip çalışmalarına uyumu arasında anlamlı bir pozitif ilişki olduğu hipotezi, korelasyon sayısının 0,511 olmasıyla doğrulanmıştır. Buna göre, katılımcıların algılarına göre, myo/muhasebe mezunlarının/öğrencilerinin ekip çalışmalarına uyumu, işletme beklentileri ile ilişkilidir.

H: MYO muhasebe eğitimi ile işletme beklentileri uyumu myo/muhasebe mezunlarının/öğrencilerinin yabancı dil bilmesi arasında pozitif ilişki vardır.

Bu hipotez Pearsonkorelasyon sayısının 0,046 bulunmasıyla reddedilmiştir. Diğer bir deyişle işletmelerin muhasebe eğitiminden beklentileri ile myo-muhasebe mezunlarının/öğrencilerinin yabancı dil bilmesi arasında negatif ya da pozitif ilişki yoktur.

H: MYO muhasebe eğitimi ile işletme beklentileri uyumu myo/muhasebe öğrenci/mezunlarının bilgisayar becerisi arasında pozitif ilişki vardır.

Bu hipotezin değerlendirilmesinde kullanılan Pearsonkorelasyon sonuçlarına göre, işletmelerin muhasebe eğitiminden beklentileri ile uyumu myo/muhasebe öğrenci/mezunlarının bilgisayar becerisi arasında pozitif ilişki olduğu hipotezi, korelasyon sayısının 0,361 bulunması ile doğrulanmıştır. Bu durumda aralarında pozitif zayıf bir ilişki olduğu söylenebilir.

İkinci aşamada, katılımcı algılarına göre, muhasebeci istihdamı ve stajyerlerin fayda derecesinin sektör hedefleri ve sektörün beklentileriyle uyumu arasındaki ilişkinin varlığı araştırılmıştır.

Tablo-6: Muhasebeci İstihdamı Ve Stajyerlerin Fayda Derecesinin Sektör Hedefleri Ve Sektörün Beklentileriyle Uyumu Arasındaki İlişkisi (Korelasyon)

	muhasebeciistihdamı		stajyerfaydası	
	Anlamlılık	Korelasyon	Anlamlılık	Korelasyon
sektörhedefleri	0,741	0,041	0,000	0,457*
beklentiuyumu	0,089	0,208	0,000	0,566*
stajyerfaydası	0,037	0,254*	-	1

H: Sektör hedefleri ile MYO muhasebe eğitimi almış mezunların istihdam derecesi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Sektör hedefleri ile MYO muhasebe eğitimi almış mezunların istihdam derecesi arasında anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi, 0,041 pearsonkorelasyon sayısı ile reddedilmiştir. Diğer bir deyişle, ilişki yoktur.

H: Sektör hedefleri ile muhasebe stajyerlerinin katılımcıların işletmelerine olan faydası arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Sektör hedefleri ile muhasebe stajyerlerinin katılımcıların işletmelerine olan faydası arasında anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi, 0,457* pearsonkorelasyon sayısı ile kabul edilmiştir. Diğer bir deyişle, sektör hedefleri ile muhasebe stajyerlerinin faydası doğru yönde ilişkilidir.

H: MYO/Muhasebe bölümünden işletmelerin beklentilerinin uyumluluk derecesi ile MYO muhasebe eğitimi almış mezunların istihdam derecesi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

MYO/Muhasebe bölümünden işletmelerin beklentilerinin uyumluluk derecesi ile MYO muhasebe eğitimi almış mezunların istihdam derecesi arasında anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi 0,208 korelasyon sayısı ile reddedilmiştir. Çünkü anlamlılık katsayısı yüksek çıkmıştır (sig.0,089). Bu da ilişkinin anlamlı olmadığı sonucunu doğurur.

H: MYO/Muhasebe bölümünden işletmelerin beklentilerinin uyumluluk derecesi ile muhasebe stajyerlerinin katılımcıların işletmelerine olan faydası arasında anlamlı bir ilişki vardır.

MYO/Muhasebe bölümünden işletmelerin beklentilerinin uyumluluk derecesi ile muhasebe stajyerlerinin katılımcıların işletmelerine olan faydası arasında anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi 0,566 Pearson korelasyon katsayısı ile doğrulanmıştır. Diğer bir deyişle, katılımcıları muhasebe eğitiminden ne bekliyorlarsa stajyerler de o yönde faydalı olmuşlardır.

H: Muhasebe stajyerlerinin katılımcıların işletmelerine olan faydası ile MYO muhasebe eğitimi almış mezunların istihdam derecesi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Muhasebe stajyerlerinin katılımcıların işletmelerine olan faydası ile MYO muhasebe eğitimi almış mezunların istihdam derecesi arasında anlamlı bir ilişki olduğu hipotezi 0,254 korelasyon katsayısı ile doğrulanmıştır fakat ilişkinin zayıf olduğu söylenebilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

İşletme yöneticilerinin beklentileri ve gerek fakülte gerek yüksek okullardaki eğitimlerin örtüşmesi konusu, iş dünyasının sıklıkla dile getirdiği bir durumdur ki bu aynı zamanda akademik çevrede de tartışma konusu olmuştur. Bu yönüyle bakıldığında, işletme, iktisat, muhasebe ve benzeri gibi alanlardan mezun olanların önemli ölçüde istihdam edilmesi, özellikle bu alanların öğrencilerinin eğitimlerinden beklentileri artırmaktadır.

Bu çalışmanın ana amacı, organize sanayi bölgesi işletmeleri gibi küçük kapsamlı işletmelerin meslek yüksek okulu işletme ve muhasebe alanı mezun ve öğrencilerinden beklentilerini tespit etmek ve beklentiler ile eğitimlerin örtüşme oran ve yönünü belirlemektir.

Çalışmada öncelikli olarak soruların frekans dağılımları (hangi soruya kaç kişi hangi cevabı vermiş) tespit edilmiştir. Buna göre MYO'larda verilen muhasebe eğitimi sektör hedef beklentilerini çoğunlukla karşılamaktadır. Ancak bunun seviyesi katılımcılara göre, yüksek derecede değildir. Yeterli fakat orta derecede bilgi ve yetkinlik kazandırıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmanın ana amacı çerçevesinde belirlenmiş olan anket sorularına yönelik olarak alt hipotezler tespit edilmiştir. Bu hipotezlerin sonucunda, *birinci* korelasyon uygulamasında özet olarak şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Organize sanayi bölgesinde istihdam edilen ya da edilecek olan, meslek yüksek okulu muhasebe bölümü mezunlarının bilgi düzeyi, muhasebe yetkinlikleri (muhasebe iş ve işlemlerini yürütebilme yetenekleri), çalışmamıza göre, sektör hedefleri ile örtüşmüştür. Sektör hedefleri doğrultusunda, muhasebe bölümü mezunlarının ekip çalışmasına uyumları, bilgisayar becerileri yeterli görülmektedir. Ancak yabancı dil bilmek, sektör hedefleri arasında yer almamaktadır, bu yüzden de anlamlı bir ilişki kurulamamıştır.

Organize sanayi bölgesinde istihdam edilen ya da edilecek olan meslek yüksek okulu muhasebe bölümü mezunlarının bilgi düzeyi, muhasebe yetkinlikleri, söz konusu işletmelerin bu mezunlardan beklentilerini karşılamaktadır.

Organize sanayi bölgesinde istihdam edilen ya da edilecek olan meslek yüksek okulu muhasebe bölümü mezunlarının ekip çalışmalarına uyumlu olmaları işletme beklentileriyle örtüşmektedir. Ayrıca bilgisayar bilgisi yeterli ve işletme beklentileri arasında olmakla birlikte yabancı dil bilgisi ile anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Diğer bir deyişle, yabancı dil bilgisi işletmelerin beklentileri arasında değildir.

İkinci olarak yapılan korelasyon uygulamasında ise özetle şu sonuçlara ulaşılmıştır;

Sektör hedefleriyle, muhasebe mezunlarını istihdam edip etmedikleri arasında bir ilişki aranmış ve ilişki bulunamamıştır. Yine aynı şekilde işletme beklentileriyle istihdam derecesi arasında da anlamlı ilişki yoktur. Elbette bu noktada bir çelişki doğmaktadır. Zira bu bölümlerden mezunları yeterli bulmalarına rağmen sektör hedefleriyle ya da işletme beklentileriyle istihdam oranları aynı yönde ya da birbiriyle ilişkili bulunamamıştır.

Diğer taraftan, muhasebe stajyerlerini faydalı bulanlar aynı zamanda sektör hedeflerinin de gerçekleştiğini düşünmüşlerdir. Bu durumda sektör hedefleri doğrultusunda stajyerlerin faydalı olduğu da dile getirilebilir. Benzer haliyle, işletme beklentileri yönünde stajyerlerin faydalı olduğu da vurgulanmıştır.

İşletmedeki muhasebe mezunu istihdam derecesi, ile stajyer faydası arasında anlamlı ilişki bulunmuş ancak bunun zayıf bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir deyişle, muhasebe mezunu istihdam etmeyi tercih ettiğini belirten katılımcılar zayıf bir bağlantıyla da olsa stajyerlerin faydalı olduğu düşüncesindedirler.

Bütün bunlara göre, işletmeler mevcut ve geçmişteki çalışanlarından/stajyerlerinden MYO muhasebe mezunu/öğrencisi olanlardan bilgi düzeyi olarak memnun görülmekte ancak yine de istihdam etme konusunda tereddüt yaşamaktadırlar. Düzeyin genelde orta derecede çıkması da bu durumu vurgulamıştır. Başka dikkat çeken bir konu da yabancı dil öğrenmenin katılımcılarca istihdam edilecek personel açısından ilgisiz görülmesidir. Oysa ki bilgisayar bilgisi buna nazaran daha önemli görülmektedir.

Bu noktada asıl tartışılması gereken MYO muhasebe bölümlerinin müfredatı olmalıdır. Stajyerlerden yeterli derecede memnun olan bu firmaların neden istihdam konusunda tereddüt ettikleri başka bir araştırma konusu olmalı ve akademik çevre, MYO'larda uygulamaya yönelik mezun yetiştirme konusunda daha istekli olmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ardahan, Faik (2010) “Sektör Odaklı Mesleki Eğitim, Sektörün İşletmecilik Eğitiminden Beklentileri Ve Antalya Örnek Uygulaması”, Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 20: 55-76
- Byrne, Marann ve Willis, Pauline (2005) “Irish Secondary Students’ Perceptions of the Work of an Accountant and the Accounting Profession”, Accounting Education: an International Journal, 14(4): 367-381
- Çürük, Turgut ve Zeki Doğan (2001) “Muhasebe Eğitiminin İşletmelerin Taleplerini Karşılama Düzeyi: Türkiye Örneği”, ODTÜ Gelişme Dergisi, 28: 281-310.
- Demir, Berna (2013) “Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Muhasebe”, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(3): 225-233
- Ertürk, Mümin (1998) “İşletme Biliminin Temel İlkeleri”, İstanbul, Beta
- Gençtürk, Mehmet; Yusuf Demir ve Oğuzhan Çarıkçı (2008) “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe-Finans Eğitimine Bakış Açılırları Ve Farkındalıkları Üzerine Bir Uygulama”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(1): 209-228
- Gücenme Gençoğlu Ümit ve Gülsün İşseveroğlu (2010) “Türkiye’de Meslek Yüksekokullarındaki Eğitimin Muhasebe Mesleğine Katkısı Üzerine Bir Araştırma”, Muhasebe ve Finans Dergisi, (47): 28-40
- Güvemli, Oktay (2001) “Türk Devletleri Muhasebe Tarihi, Cumhuriyet Dönemi, XX. Yüzyıl”, Avcıol Basım Yayın, 4. Cilt
- Jackling Beverley ve Riccardo Natoli (2015) “Relationships Between Vocational Interests and Learning Approaches to Advance the Quality of Student Learning in Accounting”, Accounting Education an International Journal, 24(6): 498-513
- Kalmış Halis ve Burcu Yılmaz (2004) “Lisans Seviyesindeki Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu Ve Geliştirilmesi İçin Yapılması Gereken Geliştirmeler”, 23. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu Bildirileri, İstanbul Üniversitesi, Antalya, 19-23 Mayıs
- Karasioğlu Fehmi ve Haluk Duman (2011) “Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi Ve Kalitesi Üzerine Bir Not”, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(1): 165-180
- Kutlu, Hüseyin Ali (2010) “Muhasebe Eğitiminin, Nitelikli İşgücü Yetiştirme Açısından Değerlendirilmesi”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, 46: 232-246
- Sarıkaya Türkan ve Leyla Khorshid (2009) “Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi”, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(2): 393-423
- Tokay Hüseyin, Ali Deran ve Seçkin Arslan (2010) “Lojistik Maliyet Yönetiminde İzlenebilecek Stratejiler Ve Muhasebe Eğitiminden Beklentiler” 29. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu Bildirileri, Galatasaray Üniversitesi, Alanya, 21-25 Nisan
- Yardımcıoğlu, Mahmut ve Ahmet Büyükkalvarcı (2007) “Muhasebe Eğitiminde Meslek Yüksekokullarının Yeterliliği ve Tercih Edilme Sebepleri: Selçuk Üniversitesinde Bir Uygulama” Muhasebe ve Finansman Dergisi, 36: 173-178
- Zaif, Figen (2004) “Muhasebe Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar”, Türkiye XXIII. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, (19-23 Mayıs): 53-62